

Simon Coates (Celia) și Paul Kissaun (Corin) în Cum vă place de Shakespeare la Cheek by Jowl (regia: Declan Donnellan)

Orgoliul suprem al simplității

Pentru spectatorul român deprins a admira virtuozitatea de ordin plastic, vizual a unei montări, mândru de capacitatea sa de a citi semnele scenice, de a decodifica mesaje sofisticate, învăluite în trimiteri cultural-estetic-politice, vraja pe care o degajă un spectacol al trupei britanice „Cheek by Jowl” poate șoca, pentru că nu răspunde nici unuia dintre „comandamentele” amintite. (De notat că posibilitatea de a fi imun la această vrajă este, fără nici un dubiu, exclusă; a dovedit-o, în 1989, succesul extraordinar al turneului cu **Furtuna** și **Philoctet**, a dovedit-o recent prezentarea la Craiova și la București a spectacolului **Cum vă place**.)

Totul este simplu, derutant, am spune neliniștit de simplu (sau, oricum, așa pare) în montările lui Declan Donnellan, cel care, în urmă cu 13 ani, renunța la cariera sa de avocat pentru a înființa compania „Cheek by Jowl”, impusă atenției publicului și specialiștilor de la cele dintâi producții. Preocupat mai cu seamă de repertoriul shakespearean, Donnellan reușește performanța de a crea versiuni moderne, de o admirabilă prospețime și actualitate, fără a propune, totuși, grile speciale de lectură, fără a re-interpreta materialul dramatic, fără a polemiza cu tradiția, cu obișnuințele publicului ori ale regizorilor, cu textul însuși.

Urmărind **Cum vă place**, de exemplu, nu ai nici un moment sentimentul că descoperi comedia sub o altă lumină, sub un alt semn, ci mai curând că acum citești întâia oară o carte pe care o aveai de mult în bibliotecă dar căreia, fără vreun motiv anume, nu-i venise rândul la lectură. Lipsa de ostentație, de emfază te convinge mai mult decât orice de adevărul sintagmei lui Jan Kott (de care deseori s-a uzat, dar și mai adesea s-a abuzat) – Shakespeare, contemporanul nostru. Spre deosebire de alte montări, chiar dintre cele remarcabile, meritul acestei perpetue contemporaneități nu este

revendicat, printre rânduri, de regizor, ci este acordat cu o discretă (dar cât de adâncă!) reverență lui Shakespeare însuși.

Regizorul știe să povestească scenic – inteligent, spiritual, coerent – un text și nu propria opinie despre acest text, știe să se exprime **prin** actori și nu în pofida sau împotriva lor. Senzația de simplitate subtilă, de rafinată esențializare, definitorie pentru montare, este și marca interpretării. Nici un artificiu, nici o „ieșire la rampă” de unul singur, nici o licență, nici un subterfugiu, cu toate că sarcina este extrem de dificilă, mai ales pentru actorii care se încumetă – ca în vremea lui Shakespeare – la travestiuri. Și poate că trecerea acestei probe dă și măsura exactă a talentului și a profesionalismului trupei. Travestiurile sunt desăvârșite până la a deruta spectatorul, a-l face să uite efectiv că tinerele copile de pe scenă sunt bărbați. Actorii nu au sâni falși, nici peruci cu zuluți, nu poartă un machiaj acuzat feminin și totuși **sunt** Rosalinda, Celia, Audrey ș.a.m.d. Nu se creează ambiguități nedorite, deși nici un gest firesc între un bărbat și o femeie nu este evitat; nu se caricaturizează travestiul, ci **personajul**, acolo unde (și atâta cât) textul însuși o cere; travestiul în travesti (Rosalinda interpretată de Adrian Lester este deghizată pentru o bună parte din piesă, să nu uităm, în bărbat) operează diferențierile de... travestire cu o incredibilă putere de stăpânire a nuanțelor, a tonurilor, a intensităților. Strălucită, exemplară demonstrație de virtuozitate, spectacolul are totuși, repet, orgoliul suprem al simplității, acea simplitate impunătoare și în același timp destinsă, caldă pe care, în ceea ce mă privește, cred că am mai simțit-o doar la spectacole ale lui Brook.

De fapt, atunci când noblețea este în afara oricărei îndoieli, nici nu e necesar să afișezi blazonul pe porțile trăsorii.